

BILASOVÁ, Viera.

FILOZOFICKÉ OTÁZKY ETIKY

Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019

Filozofia historicky koncipuje spôsoby moderného myslenia, v ktorom sa uvažuje o súvislostiach ľudského bytia. Na tejto východiskovej myšlienke je postavená publikácia *Filozofické otázky etiky*.

Obsah publikácie vychádza z teoretických východísk filozofického bádania. Členenie obsahovej stránky je formálne rozdelené do štyroch primárnych kapitol, so sekundárnym rozvetvením jednotlivých oblastí.

Obsahom prvej kapitoly je vstup do filozofie prostredníctvom vnímania mytológie. Tá obsahuje základné filozofické kategórie a hodnoty. Následne je to explorácia filozofie a etiky. V opise mytológie, je konštruovaný predmet morálky, prostredníctvom, ktorého je možné nájsť všetky základné otázky etiky, týkajúce sa nosných pojmov, ako je dobro, zlo, odmena, trest, spravodlivosť a nepravosť. Autorka poukazuje na to, že tieto perspektívy nie sú formulované čisto filozoficky, ale majú za cieľ poukázať na význam prepojenia filozofie cez mytológiu. Nadväzne je opisovaná oblasť predsokratovských mysliteľov a samotného Sokrata. Predmetné je myslenie-matematika, ontologické a epistemologické východiská, ktoré sú vnímané prostredníctvom jednotlivých dobových predstaviteľov. Pridanou hodnotou je dôraz na etický odkaz predsokratovských mysliteľov a Sokrata.

Nadväzujúcu druhú kapitolu otvárajú východiská ontológie etiky, ktoré sú zamerané na poznanie toho, aký je svet okolo nás a ako sa nám javí. Autorka zdôrazňuje, že ontologická problematika je jednou z najstarších oblastí filozofie, ktorá skúma a hľadá odpovede na otázky a štruktúry povahy spoločnosti. Autorka ďalej predkladá fundamentálne otázky týkajúce sa etiky a jej axiologických východísk s aplikáciou na filozofickú antropológiu.

V tretej kapitole je opisovaný status etiky ako morálnej filozofie prostredníctvom etického rámca filozofických úvah, možnostiach filozofickej etiky, modelov filozofickej etiky

a ich integrovanie do súčasnosti. Neopomenuteľný je jazyk etiky a vymedzenie základných pojmov.

V ostatnej kapitole sa autorka zameriava na význam etiky v súčasnom svete prostredníctvom uvedenia moderny, postmodernity a morálky. Zároveň je opisovaný aplikačný rozmer cez uvedenie inštitucionalizovanej a kodifikovanej etiky. V rezultáte ostatnej kapitoly sú uvedené jednotlivé výzvy pre etiku súčasnosti, ale aj myšlienkové podnety pre vlastné úvahy.

Publikácia nie je len súborom informácií bez jasného odkazu, ale naopak je výsledkom dlhoročného súhrnu filozofického náhľadu, ktorý je čitateľovi sprostredkovaný cez adekvátne zvolený autorský štýl. Ponúkané sú charakteristiky primárnych pojmov filozofie a etiky. Je dôležité vyzdvihnúť prínos exploračných dôležitých informácií a zároveň opodstatnenia vnímania jednotlivých pojmov. Okrem excelentne zvoleného autorského štýlu je po-

zitívom aj aplikácia uvedenia praktických príkladov, dobových textov a konkrétnych pasáží, ktoré súhrnne ponúkajú celistvý obraz o danej problematike.

Vizuál publikácie deklaruje obsahové stránku. Analógia prierezu dreviny, ktorá má v sebe ryhy v čitateľovi evokuje význam filozofie pre jedinca a spoločnosť. Symbolika naznačuje, že tak, ako vzniká a transformuje sa spoločnosť, tak rastie aj strom. Mladý strom je pevný a celistvý až postupným rastom v ňom vznikajú štrbiny, ktoré potvrdzujú jeho rast. Obdobne, ako štrbiny stromu je v spoločnosti vnímaný odkaz filozofie, ktorý je špecifický pre každé obdobie jedinca v spojení s jeho jedinečnosťou. Spôsob prezentovania informácií je významný pre pochopenie nosných teoretických konceptov.

Hlavným odkazom autorky, je vedomie, že filozofia poskytuje základ pre bádanie v etike, ale aj v mnohých iných vedných disciplínach. Poznanie jej vývoja dáva stabilitu vedeckému bádaniu a aplikačnému rozmeru v živote mladého človeka s dôrazom na spoločenský rozmer.

Mgr. Natália VRANKOVÁ
prof. PhDr. Beáta BALOGOVÁ, PhD., MBA

Inštitút edukológie a sociálnej práce
 Filozofická fakulta
 Prešovská univerzita v Prešove